

Valtiovarainministeriö

VN/35359/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi verotusmenettelystä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Verotuksen digitalisointia on edistettävä ilman uusia hallinnollisia rasitteita ja kohtuuttomia seuraamuksia

- FA ei kannata ehdotettua eläkkeenmaksajan ja etuudenmaksajan uutta tiedonantovelvollisuutta. Ehdotettu menettely ei ole yhteensopiva työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen ja muiden lakisääteisten vahinkovakuutusten toimeenpanon ja sen prosessien kanssa. Lisäksi se on ristiriidassa lakisääteisiä vahinkovakuutuksia koskevien säännösten kanssa ja viivästyttäisi eläkkeiden ja etuuksien maksamista.
- FA katsoo, että ehdotetut korotukset laiminlyöntimaksuihin ovat liian ankaria.

Finanssiala ry (FA) kannattaa muutosten tavoitteita: veronkannon digitalisointia, verotusmenettelyn sujuvoittamista sekä verovelvollisten ja Verohallinnon hallinnollisen taakan keventämistä. FA kannattaa pääosin myös tavoitteiden toteuttamiseksi ehdotettuja muutoksia jäljempänä esitetyin rajauksin.

1 Ehdotettua etuus- ja eläkepäättösten uutta ilmoitusvelvollisuutta ei tule toteuttaa

FA katsoo, että ehdotettua uutta eläkkeenmaksajan ja etuudenmaksajan tiedonantovelvollisuutta (oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaki 29 §) ei tule toteuttaa sillä ehdotettu menettely ei ole yhteensopiva varsinkaan työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen ja muiden lakisääteisten vahinkovakuutusten toimeenpanon ja sen prosessien kanssa ja lisäksi se on ristiriidassa esimerkiksi työtapaturma- ja ammattitautilain säännösten kanssa. Huomioitava on myös, että jos suorituksen maksajalta edellytetään, että ennakonpidätystietojen laskemista varten maksajan tulee ensin antaa alustava päätös eläkkeestä tai etuudesta ja vasta tämän jälkeen maksaja saa tietoonsa ennakonpidätysprosentin suorituksen maksamista varten, veronalaisten etuuksien maksaminen viivästyy nykyisestä huomattavasti.

Esimerkiksi työtapaturma- ja ammattitautilaissa (TyTAL) ei säädetä alkavista etuuksista ja niistä koskevista alustavista päätöksistä eikä laki edellytä erillistä alustavaa tai väliaikaista etuuspäätöstä ennen varsinaista korvauspäätöstä. Koska näissä lakisääteisissä vakuutuslajeissa tällaisia alustavia päätöksiä ei tunnisteta, ehdotettua velvollisuutta olisi vähintään täsmennettävä. Ennakkopäätösmenttelyn käyttöönotto edellyttäisi todennäköisesti erityislakien muuttamista ja se lisäisi korvausprosessiin tarpeettoman, käsittelyä hidastavan välivaiheen. Esitysluonnos näyttää kuitenkin perustuvan oletukseen alustavan tai väliaikaisen päätöksen olemassaolosta. Jos velvollisuus päätetään toteuttaa, jatkovalmistelussa on täsmennettävä sen soveltaminen lakisääteistä tapaturmavakuutusta toimeenpaneviin vakuutuslaitoksiin sekä se, voidaanko tiedonantovelvollisuus täyttää vasta lopullisen korvauspäätöksen perusteella.

Työtapaturma- ja ammattitautilain toimeenpanossa ei muodostu alustavia korvauksia tai alustavia päätöksiä, joita koskevia tietoja voitaisiin toimittaa Verohallinnolle etukäteen. Hallituksen esitysluonnoksessa käytetyt käsitteet väliaikainen ja lopullinen päätös eivät ole yhteensopivia TyTalin mukaisten säännösten kanssa. Väliaikainen päätös liittyy TyTALissa vain muutoksenhakuun (TyTAL 242 §).

TyTalin perusteella vakuutuslaitos ratkaisee asianosaisen oikeuden korvaukseen ja antaa siitä asianosaiselle kirjallisen muutoksenhakukelpoisen päätöksen (TyTAL 124 §). Päätös on annettava viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluessa siitä, kun se on saanut asian ratkaisemiseksi riittävät selvitykset. Myös päätökseen perustuva korvaus on maksettava viivytyksettä (TyTAL 135 §). Vakuutuslaitos *ei voi viivästyttää* päätöksen antamista tai korvauksen maksamista tietojen toimittamiseksi Verohallinnolle ja jäädä odottamaan uuden ennakonpidätysprosentin saamista. Lain toimeenpanossa ei siten synny sellaisia tietoja sellaisessa ajassa, että ne olisivat toimitettavissa Verohallinnolle etukäteen niiden hyödyntämiseksi ennakonpidätystietojen laskennassa.

Lisäksi tulee huomioida, että minkäänlaisen ennakkotiedon antaminen tulevasta korvauksesta ennen päätöksen antamista ei ole mahdollista ottaen huomioon, että korvauksen määrä on sidottu muun muassa työkyvyttömyyden kestoon ja että ansionmenetyskorvauksia maksetaan yleensä määräaikaisina.

Ehdotetun menettelyn käyttöönotto edellyttäisi joka tapauksessa sen selvittämistä, miten Verohallinnossa veron ennakonpidätyksen laskentaan mahdollisesti kuluva aika otetaan huomioon TyTalin mukaista korvausasian viivästymistä arvioitaessa. Verohallinnossa ennakonpidätyksen laskentaan kuluva aika tulisi katsoa sellaiseksi laissa tarkoitetuksi ylivoimaiseksi esteeksi, jonka aiheuttamalta viivästysajalta vakuutuslaitos ei ole velvollinen maksamaan viivästyskorotusta. Mitä edellä todetaan työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta, koskee myös liikennevakuutuslain ja potilasvakuutuslain perusteella maksettavia ansionmenetyskorvauksia.

FA katsoo, että Verohallinnon tulisi hyödyntää ennakonpidätystietojen laskemiseksi vakuutuslaitosten nykyisin tulorekisteriin ilmoittamia tietoja maksetuista etuuksista ja eläkkeistä. Tulorekisteristä ilmenee myös ilmoitettuihin tietoihin tehdyt korjaukset ja lisäksi tulorekisterin etuustietoilmoituksen tietosisältö vastaa pitkälti esityksessä kuvattua tietosisältöä.

FA huomauttaa, ettei hallituksen esitysluonnoksessa ole huomioitu korvausprosessien erityispiirteitä riittävästi. Ansiomenetyskorvauksia voidaan oikaista takautuvasti, työkykyarviot muuttuvat, muutoksenhakuprosessit voivat kestää vuosia, korvauksia voidaan maksaa sekä tilapäisesti että pysyvästi. Jos raportointimalli perustuu oletukseen lopullisista ja muuttumattomista tiedoista, malli soveltuu huonosti lakisääteiseen vahinkovakuuttamiseen. Seurauksena voi olla huomattava määrä korjausilmoituksia sekä lisääntyvää virheriskiä.

FA huomauttaa lisäksi, että ehdotettujen muutosten toimeenpanovaikutuksia vakuutuslaitoksille on hallituksen esitysluonnoksessa arvioitu melko puutteellisesti eikä

niiden osalta ole huomioitu kaikkea niihin perustuvaa lainsäädäntöä. Erityisesti ansiomenetyskorvausten, takautuvien oikaisujen ja pitkien muutoksenhakuprosessien erityispiirteet lisäävät raportoinnin monimutkaisuutta merkittävästi. Esitys kasvattaisi vakuutuslaitosten hallinnollista taakkaa, järjestelmämuutosten kustannuksia ja virheriskiä samalla, kun saavutettavat hyödyt jäävät osin epäselviksi. Jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, ettei raportointi muodostu päällekkäiseksi nykyisten verotus- ja tulorekisteriprosessien kanssa eikä heikennä vakuutettujen palvelutasoa ja korvauskäsittelyn tehokkuutta. Erityisen haastavia ovat ratkaisut, joissa historiallisia korvaustietoja joudutaan raportoimaan uudella tavalla useiden vuosien ajalta.

FA katsoo, että hallituksen esityksessä tulisi merkittävästi tarkentaa esityksen kustannusvaikutuksia huomattavasti. Hallituksen esityksissä järjestelmämuutosten kustannuksia arvioidaan usein koko toimialatasolla melko yleisellä tasolla. Työtaturmavakuuttajan näkökulmasta todelliset vaikutukset voivat olla huomattavasti suuremmat, koska muutokset ulottuvat:

- korvausjärjestelmiin,
- maksatusjärjestelmiin,
- veroraportointiin,
- tulorekisteriliityntöihin,
- tiedonhallinta- ja arkistointiratkaisuihin,
- valvonta- ja auditointiprosesseihin.

2 Ehdotetut korotukset laiminlyöntimaksuihin ovat liian ankaria

FA ei kannata sivullisen tiedonantovelvollisuuden laiminlyöntimaksujen enimmäismäärien ehdotettua korottamista. Maksujen kaksin- tai kolminkertaistaminen olisi ankara ja puutteellisesti perusteltu muutos, jonka oikeasuhtaisuutta tulisi arvioida hallinnon yleisten oikeusperiaatteiden, erityisesti suhteellisuusperiaatteen, kannalta.

Esityksen mukaan verotusmenettelystä annetun lain 22 a §:n 2 momentissa tarkoitettu enimmäismaksu nousisi 5 000 eurosta 10 000 euroon ja 3 momentissa tarkoitettu enimmäismaksu 15 000 eurosta 45 000 euroon. Jos tiedonantovelvollinen ei korjaisi laiminlyöntiä Verohallinnon kuulemisen ja korjauskehotuksen jälkeen, jälkimmäinen maksu voitaisiin kolminkertaistaa 135 000 euroon. FA pitää seuraamustasoa kohtuuttomana suhteessa säännöksillä tavoiteltuun päämäärään.

Myös kansainvälinen vertailu puoltaa ehdotettujen enimmäismäärien uudelleenarviointia. Hallituksen esitysluonnoksessa oleva kansainvälinen vertailu on suppea ja näyttää rajoittuvan virka-apudirektiivin mukaisiin velvoitteisiin, vaikka ehdotettu muutos koskisi laajemmin muitakin tiedonantovelvollisuuksia. FA:n käsityksen mukaan Suomen laiminlyöntiseuraamukset ovat yleisestikin kansainvälisesti vertaillen korkeita. Esimerkiksi Ruotsissa minimiverosääntelyyn liittyviä seuraamusmaksuja on arvosteltu erittäin korkeiksi, vaikka niiden taso on vain noin kymmenesosa Suomessa sovellettavasta tasosta.

Arvioinnissa on otettava huomioon myös vero- ja tiedonantovelvollisiin jo nykyisin kohdistuva mittava seuraamuskokonaisuus. Siihen kuuluvat muun muassa oma-aloitteisten verojen ilmoittamiseen ja maksamiseen liittyvät seuraamusmaksut ja korot, tuloveroilmoitusten veronkorotukset sekä mahdollisuus poistaa toimija ennakkoperintärekisteristä tai säilyttäjärekisteristä. Uusien korotusten sijasta tulisi arvioida keinoja, joilla oikea-aikaista ja virheetöntä ilmoittamista voidaan edistää neuvonnalla, toimivilla järjestelmillä ja kannusteilla. Tämä on erityisen perusteltua finanssialalla, joka toimittaa sivullisen tiedonantovelvollisena Verohallinnolle jatkuvasti huomattavia tietomääriä ja vastaa tästä aiheutuvista merkittävistä kustannuksista.

Esitysluonnoksessa kuvatut vakavat laiminlyönnit vaikuttavat kokonaisuutena harvinaisilta yksittäistapauksilta. Tämän vuoksi ei ole oikeasuhtaista kiristää koko laajaa tiedonantovelvollisten joukkoa koskevaa seuraamussääntelyä. Myöskään perustelu, jonka mukaan korotukset kohdistuisivat vain vakavimpiin tapauksiin, ei ole vakuuttava: enimmäismäärien huomattava korottaminen nostaisi todennäköisesti myös tavanomaisissa tapauksissa määrättävien maksujen tasoa.

Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa tuodaan esille, että Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) mukainen sanktiosäännöstö on monipuolisempi keinovalikoimaltaan ja rahamääräiset sanktiot huomattavasti suurempia. FA toteaa, että Finanssivalvonnan seuraamuksia koskeva vertailu ei ole tässä yhteydessä asianmukainen, koska ne kohdistuvat luonteeltaan hyvin erityyppisiin laiminlyönteihin.

Muutoksen ehdotettu voimaantulo 1.1.2029 antaisi FA:n näkemyksen mukaan sinänsä riittävästi valmistautumisaikaa, mutta myöhempi voimaantulo ei poista itse sääntelymuutokseen liittyviä ongelmia.

3 GDPR – henkilötietojen käsittelyperusteita on täsmennettävä

FA korostaa sen tärkeyttä, että henkilötietojen käsittelyä koskevat perusteet ovat riittävän selkeitä. Hallituksen esitysluonnoksessa on tuotu esille, että käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan. Nämä kohdat koskevat henkilötietojen käsittelyä lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi sekä yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi. FA huomauttaa, että ehdotuksesta ei kuitenkaan ilmene, millä perusteella eri käsittelytilanteissa sovelletaan kyseisiä käsittelyperusteita. FA katsoo, että ehdotuksen jatkovalmistelussa tulisi vielä täsmentää, millä perusteella eri käsittelytilanteissa sovelletaan 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaa.

4 Muita huomioita

Sähköisen ilmoittamisen suurin haaste arvonnäisäverotuksessa on käytännössä liittynyt ulkomaisiin, Suomessa arvonnäisäverovelvollisiin yhtiöihin, joilla ei ole suomalaisia allekirjoittajia. Suomi.fi tunnuksen saaminen yhtiön ulkomaiselle allekirjoittajalle on erittäin manuaalinen ja pitkä prosessi, koska tunnuksen saaminen edellyttää henkilön ensin käyvän maistraatissa omassa maassaan ja tämän jälkeen lähettävän varmistetut asiakirjat tavallisena postina Suomeen. Eräällä FA:n jäsenyrityksellä on konkreettinen kokemus tilanteesta, jossa nämä asiakirjat hävisivät kahdesti matkalla, eli yrityksen kaikki allekirjoittajat joutuivat käymään kolmesti maistraatissa, jotta tunnukset saatiin kuntoon. Kaiken raportoinnin digitalisoituessa myös tätä prosessia tulisi FA:n mukaan sujuvoittaa joko siten, että asiakirjat voisi toimittaa sähköisesti, tai ainakin niin, että ne voisi toimittaa kuriiripostina.

2.10.2026

Blomqvist Marja

Ehdotetut muutokset mahdollistaisivat ilmoitusten vastaanottamisen paperin lisäksi esimerkiksi suullisesti. FA katsoo, että esityksessä on täsmennettävä, koskeeko tämä myös jo annetun ilmoituksen korjaamista, tarkentamista tai täydentämistä. Lisäksi suullisten ilmoitusten dokumentointi- ja todentamisvelvollisuudesta on säädettävä selkeästi.

FA katsoo lisäksi, että sähköiseen ilmoittamiseen siirryttäessä hallituksen esityksessä tulisi käsitellä sähköisiä allekirjoituksia. Nykyisestä poiketen Verohallinnon tulisi hyväksyä sähköisesti allekirjoitetut asiakirjat myös silloin, kun ne toimitetaan skannattuina tai paperisina.

Ehdotuksen mukaan Verohallinto voisi verotuksen oikaisulautakunnan sijasta jättää tutkimatta määräajan jälkeen tehdyn oikaisuvaatimuksen, ja ratkaisu voitaisiin tehdä automaattisesti. Tämä muutos on sinällään kannatettava, mutta FA korostaa sitä, että muutokset eivät saa miltään osin heikentää verovelvollisen oikeusturvaa.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs